

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණ කොමිෂන් සභාවේ (“කොමිෂන් සභාව”) 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

කොමිෂන් සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2023 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්වාගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, කොමිෂන් සභාව අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය කොමිෂන් සභාව ඈවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා කොමිෂන් සභාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

කොමිෂන් සභාවේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, කොමිෂන් සභාවේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, චේතනාන්විත මඟහැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් කොමිෂන් සභාවේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ කොමිෂන් සභාවේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත්

ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;

- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ කොමිෂන් සභාවේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, කොමිෂන් සභාව ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 7,239,466 උපතතාවයක් වූ අතර ඊට ප්‍රතිරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු. 4,943,368 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.12,182,834 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට පිළිවෙලින් සේවක පාරිශ්‍රමික, ගිවිසුම්ගත සේවා සඳහා වන වියදම්, පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම්, ක්ෂය වීම් හා ක්‍රමක්ෂය රු.2,166,591 රු.1,954,089 රු.6,095,491 හා 2,047,594 වැඩි වී තිබීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2023 වර්ෂයට අදාළ අයවැයගත වියදම රු. 57,474,000 ක් ද සත්‍ය වියදම රු. 31,874,722 ක් ද වන අතර අයවැයගත හා සත්‍ය වියදම අතර වෙනස රු. 25,599,278 ක් විය. එම වටිනාකම අයවැයගත මුළු වටිනාකමින් සියයට 44.5 ක ප්‍රතිශතයක් වූ අතර අයවැයගත අගයන් පුරෝකථනය කිරීමේදී වඩාත් තාර්කික පදනමක් භාවිතා කර නොතිබුණි.	රජයේ වියදම් පාලනය සඳහා නිකුත්කරන ලද අයවැය වනුලේඛ ප්‍රකාරව කටයුතු කිරීම හේතුවෙන් අයවැයෙන් වෙන්කළ ප්‍රතිපාදන බොහොමයක් ඉතිරිවිය. එසේම අදාළ සමාලෝචන කටයුතු ප්‍රමාද වීම නිසා ආයතන සමාලෝචනය සඳහා වෙන්කළ ප්‍රතිපාදනද ඉතිරිවිය.	අයවැය සකස් කිරීමේදී වඩාත් තාර්කිකව හා කාලෝචිතව සකස් කළ යුතු අතර ප්‍රමාණාත්මක විචලතාවයන් නිරීක්ෂණය වේ නම් විධිමත් පරිදි සංශෝධනය කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2023 වර්ෂයට අදාළ ගොඩනැගිලි කුලී වියදම රු. 8,977,032 ක් විය. එය ලද පුනරාවර්ථන ප්‍රධානයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 38.43 ක් වූ අතර සම්පූර්ණ වියදමෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 24 විය. තවද 2023 වර්ෂයේ වැටුප් සඳහා දරන ලද වියදම රු. 12,555,903 ක් වූ අතර එම වියදම ලද පුනරාවර්ථන ප්‍රධානයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස සියයට 53.75 ක් වූ අතර සම්පූර්ණ වියදමින් සියයට 33.46 ක ප්‍රතිශතයක් නිරූපණය විය. නමුත් ආයතනය පිහිටුවීමේ අරමුණු වෙනුවෙන් එනම් පර්යේෂණ හා සංවර්ධනය සඳහා දරන ලද මුදල රු. 7,057,079 ක් වූ අතර එම වටිනාකම සම්පූර්ණ වියදමින් සියයට 18.8 ක ප්‍රතිශතයක් පමණක් විය. ඒ අනුව ආයතනයේ අරමුණු ඉටු කිරීමෙහිලා වන දායකත්වයට වඩා අනෙකුත් පුනරාවර්තන වියදම් සඳහා වියදම් දරා තිබුණි.	ආයතනයේ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ක්‍රියාකාරකම්වල මූල්‍ය ප්‍රගතිය සියයට 18.8 ක් වුවද, භෞතික ප්‍රගතිය සියයට 80 ක් පමණ අත්පත් කර ගැනීමට හැකි විය. මෙලෙස පර්යේෂණ හා සංවර්ධන වියදම් අඩුකර ගැනීමට රාජ්‍ය වියදම් පාලනය සඳහා නිකුත් කරන ලද අයවැය වක්‍රලේඛ බලපෑ අතර, බොහෝ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීමේ ක්‍රමවේදය එම වක්‍රලේඛය පදනම් කරගෙන වෙනස් කර සිදුකරන ලදී. මේ නිසා පර්යේෂණ සහ සංවර්ධන වියදම් ප්‍රතිපාදන ඉතිරි කර ගැනීමට හැකිවිය.	ආයතනික අරමුණු ඉටු කිරීම සඳහා යෝග්‍ය පරිදි සැලසුම් සකස් කර ඒ අනුව කාර්යක්ෂමව කටයුතු සිදු කළ යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය
4.1 වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති 2021/01 අංක සහිත මුදල් අමාත්‍යාංශයේ පොදු ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද රජය සතු ව්‍යවසායන් සඳහා වන මෙහෙයුම් අත් පොතෙහි 6.6 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය ආරම්භ වී මාස 05 ක් ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත් 2021 හා 2022 වර්ෂයන්ට අදාළ වාර්ෂික වාර්තා මෙතෙක් සභාගත කර නොතිබුණි.	2021 වර්ෂයේ වාර්ෂික වාර්තාව 2024.04.02 දින හා 2022 වාර්ෂික වාර්තාව 2024.04.19 දින අමාත්‍යාංශය වෙත යොමු කරන ලදී.	වක්‍රලේඛ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

4.2 වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ජාතික විද්‍යා හා තාක්ෂණික කොමිෂන් සභාව විසින් 2023 වර්ෂය සඳහා පිළියෙල කරන ලද වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම හා ප්‍රගතිය අනුව වර්ෂය තුළ සැලසුම්කර තිබූ ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම් 06 ක් සඳහා රුපියල් මිලියන 20 ක් ප්‍රතිපාදනය කර තිබුණද, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට වැය කර ඇති සත්‍ය වටිනාකම රු. මිලියන 4 ක් පමණක් වී තිබුණි. එය සමස්ථ වෙන්කිරීමෙන් සියයට 20 ක් වැනි කුඩා ප්‍රමාණයකි. එම ප්‍රතිපාදනයෙන් සේවක කාර්ය මණ්ඩල පුහුණු සඳහා රු. මිලියන 1.2 ක මුදලක් වෙන් කර තිබුණද විගණන දිනය වන විට ඉන් සියයට 30 ක් පමණක් වැය කර තිබීම හේතුවෙන් මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම් පිළිබඳ සැලකිලිමත්වීම ප්‍රමාණවත් මට්ටමක නොපැවතුණි.	අයවැය වක්‍රලේඛ පදනම් කර ගනිමින් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මේ ඇති ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරකම්වල නියමිත ක්‍රමවේදය වෙනස් කර සිදුකරන ලදී. ඒ අනුව බොහෝ වැඩ සටහන් මාර්ගගත ක්‍රමවේදයට හා විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා සිදුකල සිදු කල බැවින් ඇස්තමේන්තු ගත වියදම් ඉතිරිකර ගැනීමට හැකි විය. සමාලෝචන කටයුතු ප්‍රමාද වීම නිසාද වෙන්කළ මුල්‍ය ප්‍රතිපාදන ඉතිරිවිය. රජයේ වියදම් පාලනය සඳහා නිකුත් කරන ලද අයවැය වක්‍රලේඛ 01/2023 (ඇ) ප්‍රකාරව බදවා ගැනීමේ පරිපාටිය අනුව ලබා දිය යුතු පුහුණු අවස්ථා හා අත්‍යවශ්‍ය පුහුණුවීම් අවස්ථා පමණක් කාර්ය මණ්ඩලය වෙත ලබා දෙන ලදී.	වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම අනුව කටයුතු කළ යුතුය.